

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
välisleping
algtekst
25.10.1994
RT II 1994, 14, 43

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsioon

Vastu võetud 12.06.1992

[ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ratifitseerimise seadus](#)

[ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokoll](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu Eesti Vabariigi suhtes jõustumise kohta](#)

Mitteametlik tõlge

Käesoleva konventsiooni osapooled,

tunnistades, et Maa kliima muutumine ja selle ebasoodsad mõjud on kogu inimkonna ühine mure,

tundes muret, et inimtegevus tõstab oluliselt kasvuhoonegaaside kontsentratsiooni atmosfääris, see aga suurendab looduslikku kasvuhoone-efekti, viib Maa välispinna ja atmosfääri soojenemiseni ning võib kahjustada looduslikke ökosüsteeme ja inimkonda,

märkides, et valdav osa kasvuhoonegaaside globaalsest emissioonist on läbi aegade lähtunud arenenud maadest, kuid arengumaade sotsiaalsete ja arenguvajaduste rahuldamine suurendab ka nende maade seni suhteliselt madalat osatähtsust globaalses emissioonis,

olles teadlikud kasvuhoonegaaside neeldajate ja reservuaaride osast ja tähtsusest maismaa ja mere ökosüsteemides,

märkides, et kliimamuutused, eriti nende toimumisaeg, ulatus ja regionaalsed iseärasused on raskesti prognoositavad,

tunnistades, et kliimamuutuste globaalne iseloom eeldab kõikide riikide võimalikult laialdast koostööd ning riikide ühistele, kuid diferentseeritud kohustustele ja võimalustele ning sotsiaalsetele ja majanduslikele tingimustele vastavat efektiivset rahvusvahelist reageerimist,

tuginedes 16. juunil 1972. a. Stockholmis ÜRO inimkeskkonna alasel konverentsil vastu võetud deklaratsiooni vastavatele sätetele,

tuletades meelde, et vastavalt ÜRO hartale ja rahvusvahelise õiguse printsiipidele on riikidel suveräänne õigus kasutada oma ressursse vastavalt enda keskkonna- ja arengupoliitikale ning nad vastutavad selle eest, et nende jurisdiktsiooni- või kontrollialune tegevus ei tekitaks kahju teiste riikide keskkonnale või väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatele piirkondadele,

taaskinnitades riikide suveräänsuse printsiipi kliimamuutuste alases rahvusvahelises koostöös,

tõdedes, et riigid peaksid rakendama efektiivset keskkonna-alast seadusandlust; et keskkonna-alased standardid, juhtimise eesmärgid ja prioriteedid peaksid kajastama keskkonna ja arengu konteksti, millele nad on kohaldatud; et mõnede riikide poolt rakendatavad standardid ei pruugi sobida teistele riikidele, eriti arenguriikidele, kus nende majanduslik ja sotsiaalne maksumus pole tagatud,

tuginedes Peaassamblee 1989. aasta 22. detsembri resolutsiooni nr. 44/228 ÜRO keskkonna- ja arengukonverentsi käsitlevatele sätetele ja maakera kliima kaitset käsitlevatele resolutsioonidele nr. 43/53 6. detsembrist 1988. a., nr. 44/207 22. detsembrist 1989. a., nr. 45/212 21. detsembrist 1990. a. ning nr. 46/169 19. detsembrist 1991. a.,

tuginedes ka ÜRO Peaassamblee 1989. aasta 22. detsembri resolutsiooni nr. 44/206 sätetele merepinna tõusu võimalikust ebasoodsast mõjust saartele ja rannikualadele, eriti madalal paiknevatele rannikualadele ning Peaassamblee 1989. aasta 19. detsembri resolutsiooni nr. 44/172 vastavatele sätetele,

tuginedes veel 1985. aastal Viinis sõlmitud osoonikihi kaitse konventsioonile ning 1987. aastal Montrealis sõlmitud osoonikihti lõhkuvate ainete alasele protokollile ja selle 1990. aasta 29. juuni parandustele ja täiendustele,

märkides 7. novembril 1990. a. II ülemaailmsel kliima-alasel konverentsil vastu võetud valitsuste deklaratsiooni,

teadlikud sellest väärtuslikust analüütilisest tööst, mida paljud riigid kliimamuutuste alal teostavad ning nii Ülemaailmse Meteoroloogia Organisatsiooni, ÜRO Keskkonnaprogrammi ja teiste ÜRO süsteemi organite ja organisatsioonide kui ka teiste rahvus- ja valitsustevaheliste organite tähtsast panusest teaduslike uurimistulemuste vahetamisel ja uuringute koordineerimisel,

tunnustades, et kliimamuutuste mõistmiseks ja nende vastu võitlemiseks vajalikud sammud on keskkonnakaitseks, sotsiaalselt ja majanduslikult kõige efektiivsemad siis, kui need rajanevad asjakohastel teaduslikel, tehnilistel ja majanduslikel kaalutlustel ning võtavad pidevalt arvesse uusi uurimistulemusi,

tunnustades, et mitmesugune kliimamuutuste vastu suunatud tegevus võib olla majanduslikult õigustatud ning aidata kaasa ka teiste keskkonnaprobleemide lahendamisele,

tunnustades ka vajadust, et arenenud riigid astuksid koheselt paindlikke ja selgetel prioriteetidel põhinevaid esimesi samme globaalsel, riiklikul ja kokkuleppel ka regionaalsel tasandil toimivate laiahaardeliste reageerimisstrateegiatega suunas, mis võtaksid arvesse kõiki kasvuhoonegaase ja nende osatähtsust kasvuhooneefekti suurendamises,

tunnustades veel, et madalal paiknevad ja väikesed saareriigid, madalate rannikualadega riigid, ariidsed ja semiariidsed piirkonnad või alad, kus esineb üleujutusi, põuda ja kõrbestumist ning nõrkade mäestiku-ökosüsteemidega arenguriigid on kliimamuutuste ebasoodsate tagajärgede suhtes eriti tundlikud,

tunnustades kasvuhoonegaaside eraldumise vähendamiseks astunud sammudest tulenevaid erilisi raskusi neis maades, eriti arengumaades, mille majandus on eriti sõltuv fossiilse kütuse tootmisest, kasutamisest ja väljaveest,

kinnitades, et reageeringud kliimamuutustele peaksid olema kooskõlas sotsiaalse ja majandusliku arenguga, ühtlasi vältima viimasele ebasoodsa mõju avaldamist ja võtma täielikult arvesse arengumaade põhjendatud prioriteetseid vajadusi kindla majandusliku juurdekasvu saavutamise ning vaesuse hävitamise järele,

tunnustades, et kõik maad, eriti arengumaad vajavad juurdepääsu sotsiaalse ja majandusliku arengu saavutamiseks vajalikele ressurssidele ja selle sihi poole liikumiseks peab nende energiatarbimine kasvama kooskõlas suurema energeetilise efektiivsuse saavutamise ja kasvuhoonegaaside emissiooni piiramise võimalustega, sealhulgas uute tehnoloogiate rakendamisega majanduslikult ja sotsiaalselt kasulikel tingimustel,

otsustanud kindlalt kaitsta kliimasüsteemi praeguse ja tulevaste põlvkondade jaoks,

leppisid kokku järgmises:

Artikkel 1. Definitsioonid*

Käesoleva konventsiooni tarvis:

1. kliimamuutuste ebasoodsad mõjud tähendavad kliimamuutustest tulenevaid füüsilise keskkonna või biota muutusi, mis avaldavad märgatavat kahjulikku mõju looduslike või kultuur-ökosüsteemide koosseisule, elastsusele või produktiivsusele, sotsiaal-majanduslike süsteemide toimimisele või inimese tervisele ja heaolule;
2. kliimamuutus tähendab muutust Maakera kliimas, mille Maa atmosfääri koostise muutmise kaudu otseselt või kaudselt põhjustab inimtegevus ning mis ilmneb lisaks kliima looduslikule varieerumisele võrreldavatel ajaperioodidel;
3. kliimasüsteem tähendab atmosfääri, hüdrofääri, biosfääri ja geosfääri ning nende vastastikuste mõjude summat;
4. emissioon tähendab kasvuhoonegaaside ja/või nende lähteainete heidet atmosfääri teatud alal teatud ajaühiku jooksul;
5. kasvuhoonegaasid tähendavad nii looduslikke kui antropogeenseid atmosfääri gaasilisi koostisosi, mis neelavad ja kiirgavad infrapunast kiirgust;
6. regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioon tähendab antud regiooni suveräänsetest riikidest moodustatud organisatsiooni, mis on kompetentne käesoleva konventsiooni või selle protokollide alastes

küsimustes ja on kooskõlas oma sisemiste protseduuridega nõuetekohaselt volitatud alla kirjutama, ratifitseerima, vastu võtma või heaks kiitma asjassepuutuvaid dokumente või nendega ühinema;

7. reservuaar tähendab kliimasüsteemi komponenti või komponente, kus kasvuhoonegaas või selle lähteaine ladestub;

8. neeldaja tähendab mis tahes protsessi, tegevust või mehhanismi, mis seob atmosfäärist kasvuhoonegaasi, aerosooli või kasvuhoonegaasi lähteainet;

9. allikas tähendab mis tahes protsessi või tegevust, mille käigus eraldub atmosfääri kasvuhoonegaasi, aerosooli või kasvuhoonegaasi lähteainet.

Artikkel 2. Eesmärk

Käesoleva konventsiooni ja selle osapoolte konverentsil potentsiaalselt vastu võetavate seadusaktide lõppeesmärgiks on saavutada kasvuhoonegaaside kontsentratsiooni stabiliseerumine atmosfääris tasemel, mis hoiaks ära antropogeense sekkumise kliimasüsteemi. Sellise taseme peaks saavutama ajavahemikus, mis oleks piisav ökosüsteemide looduslikuks kohanemiseks kliimamuutusele, kindlustaks toiduainete tootmise ja võimaldaks majandusliku arengu jätkumist säästlikul viisil.

Artikkel 3. Põhimõtted

Käesoleva konventsiooni eesmärgi saavutamisel ja selle sätete elluviimisel juhinduvad osapooled, *inter alia*, järgnevalt:

1. Praeguse ja tulevaste inim põlvkondade huvides peavad osapooled võrdsetel alustel kaitsma kliimasüsteemi kooskõlas poolte ühise, kuid diferentseeritud vastutusega ja vastavate võimalustega. Järelikult peavad arenenud riikide osapooled võtma enda peale juhtiva osa kliimamuutuste ning nende ebasoodsate tagajärgedega võitlemises.

2. Täit tähelepanu tuleb pöörata kliimamuutuste ebasoodsate mõjude suhtes eriti tundlike osapoolte erivajadustele ja -oludele ning nendele osapooltele, eriti arengumaade osapooltele, kellele antud konventsiooni kohaselt tuleks anda ebasproportsionaalset või ebanormaalselt koormat.

3. Osapooled peavad rakendama abinõusid kliimamuutuste ennustamiseks, ära hoidmiseks või minimeerimiseks ning nende ebasoodsate tagajärgede leevendamiseks. Tõsiste või pöördumatute kahjustuste ohu korral ei tohiks selliste abinõude rakendamist lõplike teaduslike seisukohtade puudumise ettekäändel edasi lükata, võttes ühtlasi arvesse, et kliimamuutuste suhtes rakendatavad abinõud peavad olema efektiivsed ja kindlustama madalaima võimaliku hinnaga globaalse kasu. Selle saavutamiseks tuleks selliste abinõude rakendamisel arvesse võtta erinevaid sotsiaal-majanduslikke tingimusi. Abinõud peavad olema laiahaardelised, hõlmama kõiki vastavaid kasvuhoonegaaside allikaid, neeldajaid ja reservuaare ning adaptatsiooni ja kaasama kõiki majandusharusid. Huvitatud osapooled võivad oma kliimamuutuste vastu suunatud jõupingutused ühendada.

4. Osapooltel on õigus ja kohustus edendada säästvat arengut. Meetmed kliimasüsteemi kaitsmiseks inimese poolt põhjustatud muutuste eest peavad vastama iga osapoolte eritingimustele ja olema integreeritud riigi arenguprobleemidega, võttes arvesse, et kliimamuutuste vastaste meetmete rakendamiseks on oluline majanduslik areng.

5. Osapooled peaksid tegema koostööd, et luua toetav ja avatud rahvusvaheline majandussüsteem, mis viib kõikide osapoolte, eriti arengumaade säästvale majanduslikule kasvule ja arengule, võimaldades neil seega paremini läheneda kliimamuutustega seonduvatele probleemidele. Kliimamuutuste vastu suunatud abinõud, kaasa arvatud ühepoolised, ei tohi muutuda omavolilise või õigustamatu diskrimineerimise või varjatud piirangute abinõuks rahvusvahelises kaubanduses.

Artikkel 4. Kohustused

1. Kõik osapooled, võttes arvesse oma ühist, kuid diferentseeritud vastutust ja oma eripäraseid riikliku ja regionaalse arengu prioriteete, eesmärke ning tingimusi:

a) vastavalt artiklile 12, koostavad, ajakohastavad perioodiliselt, avaldavad ja teevad kõigile konverentsi osapooltele kättesaadavaks riiklikud inventuuriandmed kõigi Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeense emissiooni ja neeldumise kohta, kasutades selleks osapoolte konverentsil paika pandud võrreldavaid meetodikaid;

b) formuleerivad, viivad täide, avaldavad ja ajakohastavad regulaarselt riiklikke ja võimaluse korral regionaalseid programme, millesse on lülitatud meetmed kliimamuutuste leevendamiseks, püüdes vähendada kõigi Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeenset emissiooni allikatest ja soodustada nende sidumist neeldajate poolt, samuti abinõud kliimamuutustega kohanemise kergendamiseks;

c) aitavad koostööd tehes kaasa kõigi Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeense emissiooni kontrollimise, vähendamise või vältimise tehnoloogiate, kogemuste ja protsesside arendamisele,

rakendamisele ja levitamisele kõikides asjakohastes sektorites, kaasa arvatud energia, transport, tööstus, põllumajandus, metsandus ja jäätmekäitlus;

d) aitavad koostööd tehes kaasa kõigi Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside reservuaaride ja neeldajate säästvale majandamisele, kaitsele ja suurendamisele, kaasa arvatud nii biomass, metsad ja ookeanid kui ka teised maismaa, rannikualade ja mere ökosüsteemid;

e) teevad koostööd kliimamuutuste mõjudega kohanemiseks valmistumise alal; töötavad välja ja arendavad edasi sobivaid ja terviklikke plaane rannikualade, veeressursside ja põllumajanduse korraldamiseks ning, eriti Aafrikas, nii põua ja kõrbestumise kui ka üleujutuste poolt mõjustatud alade kaitse ja rehabilitatsiooni korraldamiseks;

f) võtavad kliimamuutuste kaalutlusi võimaluste piires arvesse oma sotsiaal-, majandus- ja keskkonnapoliitikas ning vastavates tegevustes, kasutades neile sobivaid meetodeid, nagu näiteks riiklikult formuleeritud ja kindlaks määratud mõjude hindamist eesmärgiga viia miinimumini ebasoodsad mõjud majandusele, rahva tervisele ja keskkonna kvaliteedile ning kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks kasutusele võetud projektidele ja meetmetele;

g) edendavad koostööd tehes teaduslikke, tehnoloogilisi, tehnilisi, sotsiaal-majanduslikke ja teisi uurimistöid, süstemaatilisi vaatlusi ja andmebaaside arendamist, mis on seotud kliimasüsteemiga ja on määratud parandama arusaamist kliimamuutuste põhjustest, mõjudest, ulatusest ja kiirusest ning mitmesuguste reageerimisstrateegiate majanduslikest ja sotsiaalsetest tagajärgedest ning vähendada või kõrvaldama kliimamuutuste-alast ebaselgust;

h) edendavad koostööd tehes küllaldast, avalikku ja kiiret teadusliku, tehnoloogilise, tehnilise, sotsiaal-majandusliku või õigusliku info vahetust kliimasüsteemi, kliimamuutuste ning ka mitmesuguste reageerimisstrateegiate majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede alal;

i) edendavad koostööd tehes kliimamuutuste-alast haridustööd, inimeste väljaõpet ja avalikku informeeritust ning ergutavad kõige laialdasemat, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide osavõttu sellest protsessist; ja

j) annavad osapoolte konverentsile informatsiooni kohustuste täitmisest kooskõlas artikliga 12.

2. Arenenud riikide osapooled ja teised lisas 1 toodud osapooled võtavad endale alljärgnevad erikohustused:

a) iga osapool võtab vastu oma riiklikud** tegevussuunad ja rakendab neile vastavaid meetmeid kliimamuutuste leevendamiseks kasvuhoonegaaside antropogeense emissiooni piiramise ning neeldajate ja reservuaaride kaitsmise ja tugevdamise teel. Nende tegevussuundade ja meetmetega demonstreerivad arenenud riigid oma eestvedaja rolli antropogeense emissiooni pikema-tähtajalises piiramises kooskõlas konventsiooni eesmärkidega. Oluline panus sellesse oleks süsihappegaasi ja teiste Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeense emissiooni viimine varasemale tasemele käesoleva kümnendi lõpuks, võttes seejuures arvesse erinevusi osapoolte lähtepunktides ja lähenemisviisides, majandusstruktuurides ja ressursibaasides; vajadust säilitada tugev ja säästlik majanduslik kasv, käepärased tehnoloogiad ja teised eritingimused; aga samuti vajadust iga osapoolte õiglase ja kohase panuse järele ülemaailmsetesse sellesihilistesse jõupingutustesse. Kõnealused osapooled võivad neid tegevussuundi ja meetmeid ellu viia koos teiste osapooltega ning abistada teisi osapooli nende panuse andmises konventsiooni, eriti aga selle käesoleva punkti eesmärgi saavutamise;

b) selleks, et nimetatud eesmärgil edu saavutada, annab iga osapool konventsiooni jõustumisest alates kuue kuu jooksul ja seejärel perioodiliselt ning kooskõlas artikliga 12 üksikasjalikku informatsiooni punktis *a* nimetatud tegevussuundade ja meetmete kohta, samuti Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside kavandatava antropogeense emissiooni ja neeldumise kohta punktis *a* viidatud perioodil. Seejuures on osapoolte eesmärgiks viia oma süsihappegaasi ja teiste Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeenne emissioon kas eraldi või ühiselt tagasi 1990. aasta tasemele. Osapoolte konverents vaatab selle informatsiooni läbi oma esimesel istungil ning seejärel perioodiliselt kooskõlas artikliga 7;

c) kasvuhoonegaaside emissiooni ja neeldumise väljaarvutamisel vastavalt punktile *b* tuleb kasutada kõige paremaid kättesaadavaid teadmisi, sealhulgas neeldajate efektiivse mahutavuse kohta ja kasvuhoonegaaside mõju kohta kliimamuutustele. Nende arvutuste meetodikad arutab läbi ja lepib kokku osapoolte konverents oma esimesel istungil ja vaatab neid edaspidi regulaarselt uuesti läbi;

d) osapoolte konverents vaatab oma esimesel istungil läbi ülaltoodud punktide *a* ja *b* toodud kohustuste suhtes läbivaatamisel kasutatava parimat kättesaadavat teaduslikku informatsiooni ja hinnanguid kliimamuutuste ja nende mõju kohta, samuti asjakohast tehnilist, sotsiaalset ja majanduslikku infot. Selle läbivaatamise alusel võtab osapoolte konverents vajalikke meetmeid, mis võivad hõlmata punktides *a* ja *b* toodud kohustuste suhtes paranduste sisseviimist. Oma esimesel istungil võtab osapoolte konverents vastu otsused punktis *a* märgitud ühistevõtte kriteeriumide kohta. Punktide *a* ja *b* teistkordne läbivaatamine peab toimuma hiljemalt 31. detsembril 1998. a. ja seejärel regulaarselt osapoolte konverentsi poolt kindlaksmääratud vaheaegade järel, kuni konventsiooni eesmärk on saavutatud;

e) iga osapool peab:

1) nõuetekohaselt koordineerima teiste kõnealuste osapooltega konventsiooni eesmärgi saavutamiseks välja töötatud majanduslikke ja administratiivseid dokumente;

2) määrama kindlaks ja perioodiliselt läbi vaatama oma tegevussuunad ja menetlusviisid, mis soodustavad Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeense emissiooni tavapärasest kõrgema tasemeni viimise tegevusi;

f) osapoolte konverents vaatab hiljemalt 31. detsembril 1998. a. läbi olemasoleva info, et vajadusel ja asjaspeutuva osapoolte heakskiidul võtta vastu otsuseid lisade 1 ja 2 nimekirjadesse tehtavate paranduste suhtes;

g) iga osapool, keda ei ole lülitatud lisasse 1, võib oma ratifitseerimise, vastuvõtmise, kinnitamise või ühinemise dokumendis või ükskõik millal edaspidi teatada depositaarile, et ta kavatseb ennast siduda ülaltoodud punktidega *a* ja *b*. Mis tahes sellisest teatest annab depositaar teada teistele allkirjutajatele ja osapooltele.

3. Arenenud maade osapooled ja teised lisas 2 toodud osapooled kindlustavad uued ja täiendavad finantsressursid katmaks kõiki arengumaade osapoolte kanda olevaid kokkulepituid kulutusi artikli 12

lõikes 1 toodud kohustuste täitmisel. Nad kindlustavad ka sellised finantsressursid, kaasa arvatud tehnoloogia edasitoimetamisega seotud ressursid, mida arengumaade osapooled vajavad kõigi käesoleva artikli lõikes 1 toodud abinõude elluviimisel tekkivate lisakulutuste katmiseks ja mille suhtes on omavahel kokku leppinud arengumaa osapool ja artiklis 11 toodud rahvusvaheline organ või organid kooskõlas nimetatud artikliga. Nende kohustuste täitmisel võetakse arvesse ressursside liikumise adekvaatsuse ja ennustatavuse vajadust ning maksukoormuse sobiva jaotumise tähtsust arenenud maade osapoolte vahel.

4. Arenenud maade osapooled ja teised lisas 2 toodud osapooled aitavad kliimamuutuste ebasoodsatele mõjudele eriti vastuvõtlikke arengumaade osapooli ka nende ebasoodsate mõjudega kohanemiseks vajalike kulutuste katmisel.

5. Arenenud maade osapooled ja teised lisas 2 toodud osapooled rakendavad kõiki teostatavaid meetmeid, et soodustada, kergendada ja finantseerida keskkonna seisukohalt usaldatavate tehnoloogiate ja teadmiste kättesaadavust ja edasiandmist teistele, eriti arengumaade osapooltele, et võimaldada neil konventsiooni sätteid ellu viia. Selles protsessis toetavad arenenud maade osapooled arengumaade osapoolte sisemiste võimsuste ja tehnoloogiate arendamist ja suurendamist. Teised osapooled ja organisatsioonid, kelle olukord seda võimaldab, võivad samuti hõlbustada selliste tehnoloogiate edasiandmist.

6. Lisas 1 ära märgitud osapooltele, kes on üleminekul turumajandusele, lubab osapoolte konverents lõikes 2 esitatud kohustuste täitmisel mõningast paindlikkust, et tõsta nende osapoolte kliimamuutuste vastu tegutsemise võimet, sealhulgas suutlikkust vähendada Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeenset emissiooni.

7. Arengumaade osapoolte konventsioonijärgsete kohustuste täitmise efektiivsus oleneb sellest, kui efektiivselt täidavad arenenud maade osapooled oma konventsioonijärgseid finantsressursside ja tehnoloogia edasiandmisega seotud kohustusi, võttes täielikult arvesse, et arengumaade osapoolte esmased ja ülekaalukad prioriteedid on majanduslik ja sotsiaalne areng ning vaesuse väljajuurimine.

8. Käesolevas artiklis toodud kohustuste täitmisel pööravad osapooled täit tähelepanu konventsioonist tulenevatele tegevustele, sealhulgas finantseerimisele, kindlustamisele ja tehnoloogia edasiandmisega seotud tegevustele, mis on vajalikud kliimamuutuste ebasoodsatest mõjudest ja/või nende vastaste abinõude rakendamiseks tulenevate erivajaduste ja probleemidega toimetulekuks arengumaade osapooltes, eriti:

- a) väikestes saareriikides;
- b) madalal asetsevate rannikualadega riikides;
- c) riikides, kus leidub ariidseid ja semiariidseid maa-alasid, metsaga kaetud alasid ja hävimisele kalduvate metsadega alasid;
- d) riikides, kus on loodusõnnetustele alteid piirkondi;
- e) riikides, kus on põuale ja kõrbestumisele alteid piirkondi;
- f) riikides, kus on linnade poolt tugevasti saastatud atmosfääriga piirkondi;
- g) riikides, kus on tundlike ökosüsteemidega alasid, sealhulgas mägi alasid;
- h) riikides, kelle majandus sõltub suurel määral fossiilse kütuse ja sellega seotud energiamahukate toodete tootmisest, töötlemisest ja ekspordist ja/või tarbimisest saadud sissetulekutest;
- i) sisemaariikidele ja transiitmaadele.

Seda lõiget võib osapoolte konverents edaspidi vajaduse korral täiendada.

9. Finantseerimisega ja tehnoloogia edasiandmisega seotud tegevustes arvestavad osapooled täielikult kõige vähem arenenud maade eritingimuste ja -vajadustega.

10. Kooskõlas artikliga 10 võtavad osapooled konventsiooni kohustuste täitmisel arvesse olukorda, mis valitseb sellistes osapooltes, eriti arengumaades, kus majandus on tundlik kliimamuutuste vastaste abinõude elluviimise ebasoodsate mõjude suhtes. Eriti puudutab see neid osapooli, kelle majandus sõltub suurel määral kaevandatava kütuse ja sellega seotud energiamahukate toodete tootmisest, töötlemisest ja ekspordist ja/või tarbimisest saadavast sissetulekust ja/või selliste fossiilsete kütuste kasutamisest, millelt alternatiivsetele kütustele üleminekuga on sellistel osapooltel tõsiseid raskusi.

Artikkel 5. Uuringud ja süstemaatilised vaatlused

Täites oma artikli 4 lõike 1 punktist tulenevaid kohustusi, osapooled:

- a) toetavad ja arendavad vastavalt vajadusele edasi rahvusvahelisi ja valitsustevahelisi programme ja organisatsioonide võrgustikke, mille eesmärgiks on määratleda, läbi viia, hinnata ja finantseerida uuringuid, andmete kogumist ja süstemaatilisi vaatlusi, võttes arvesse vajadust viia miinimumini jõupingutuste dubleerimine;
- b) toetavad rahvusvahelisi ja valitsustevahelisi jõupingutusi süstemaatiliste vaatluste ning riiklike teadus- ja tehniliste uuringute mahu ja taseme tõstmisel, eriti arengumaades, ja riikliku jurisdiktsiooni välistelt aladelt saadud andmete ja nende analüüsimistulemuste kättesaadavuse ning vahetamise soodustamisel, ja
- c) võtavad arvesse arengumaade erivajadusi ja -probleeme ning teevad koostööd, et parandada nende sisemisi võimsusi ja võimalusi osaleda punktides a ja b märgitud jõupingutustes.

Artikkel 6. Haridus, personali ettevalmistus ja üldsuse teadlikkus

Täites oma artikli 4 lõike 1 punktist itulenevaid kohustusi, osapooled:

a) toetavad ja kergendavad vastavalt vajadusele riiklikul, subregionaalsel või regionaalsel tasandil ning kooskõlas siseriiklike seaduste ja normidega ja oma vastavate võimaluste piires:

- 1) kliimamuutusi ja nende mõju käsitlevate hariduslike ja üldsuse teadlikkust tõstvate programmide väljatöötamist ja elluviimist;
- 2) üldsuse juurdepääsu kliimamuutuste ja nende mõjude alasele informatsioonile;
- 3) üldsuse osavõttu kliimamuutuste ja nende mõjude vastasest tegevusest ning adekvaatsete reageeringute väljatöötamisest; ja
- 4) teadusliku, tehnilise ja juhtivkaadri väljaõpet;

b) aitavad rahvusvahelisel tasemel koostööd tehes ja vajaduse korral olemasolevaid organeid kasutades kaasa:

- 1) kliimamuutusi ja nende mõjusid käsitlevate hariduslike ja üldsuse teadlikkust tõstvate materjalide väljatöötamisele ja vahetamisele; ja
- 2) haridus- ja väljaõppeprogrammide väljatöötamisele ja ellurakendamisele, kaasa arvatud riiklike institutsioonide tugevdamine ja kaadri vahetus või komandeerimine sellealaste ekspertide väljaõpetamiseks, eriti arengumaade jaoks.

Artikkel 7. Osapoolte konverents

1. Käesolevaga moodustatakse osapoolte konverents.

2. Osapoolte konverents kui käesoleva konventsiooni kõrgeim organ jälgib regulaarselt konventsiooni ja iga sellega seotud juriidilise dokumendi täitmist, mille osapoolte konverents võib vastu võtta, ja teeb oma volituste piires konventsiooni edukale elluviimisele kaasaaitamiseks vajalikke otsuseid. Sel eesmärgil osapoolte konverents:

- a) vaatab perioodiliselt läbi osapoolte konventsioonijärgsed kohustused ja institutsioonilise korralduse, pidades silmas konventsiooni eesmärki, selle elluviimisel saadud kogemusi ning teaduslike ja tehniliste teadmiste arengut;
- b) edendab ja soodustab kliimamuutuste ja nende mõjude vastu võitlemiseks rakendatavate meetmete alase informatsiooni vahetust, võttes arvesse osapoolte erinevaid olukordi, vastutust ja võimalusi ning nende vastavaid konventsioonijärgseid kohustusi;
- c) kahe või enama osapoole palvel kergendab nende poolt kliimamuutustele ja nende mõjudele reageerimiseks rakendatavate abinõude koordineerimist, võttes arvesse osapoolte erinevaid olukordi, vastutust ja võimalusi ja nende vastavaid konventsioonijärgseid kohustusi;
- d) kooskõlas konventsiooni eesmärgi ja tingimustega, edendab ja juhib osapoolte konverentsi poolt kokku lepitud võrreldavate meetodite välja töötamist ja regulaarset täitmist, mis on *inter alia* vajalik kasvuhoonegaaside emissiooni ja neeldumise inventeerimise ettevalmistamiseks ning gaaside emissiooni piiramise ja neeldumise suurendamise abinõude efektiivsuse hindamiseks;
- e) hindab konventsiooni sätete kohaselt ja kogu esitatud informatsiooni alusel konventsiooni tingimuste täitmist osapoolte poolt, konventsiooni kohaselt rakendatavate abinõude kogumõju, eriti ökoloogilist, majanduslikku ja sotsiaalset efekti ning nende ühismõju, aga ka konventsiooni täitmisel saavutatud edu ulatust;
- f) vaatab läbi ja võtab vastu regulaarseid ettekandeid konventsiooni täitmise kohta ja kindlustab nende avaldamise;
- g) annab soovitusi igasugustes konventsiooni täitmisel puudutavates küsimustes;
- h) püüab mobiliseerida finantsressursse vastavalt artikli 4 lõigetele 3, 4 ja 5 ja artiklile 11;
- i) moodustab sellised allorganid, mida peetakse vajalikuks konventsiooni täitmiseks;
- j) vaatab läbi allorganite poolt esitatud ettekanded ja kindlustab nende juhendamise;
- k) kooskõlastab ja võtab konsensuse põhimõttel vastu protseduuri ja finantsreeglid enda ja mis tahes allorgani jaoks;
- l) vajaduse korral otsib ja kasutab kompetentsete rahvusvaheliste organisatsioonide ning valitsustevaheliste ja valitsusväliste organite kaastööd ja teenuseid ning nende poolt antud informatsiooni; ja
- m) rakendab konventsiooni eesmärgi saavutamiseks vajalikke meetmeid ja ka kõiki teisi talle konventsiooniga omistatud funktsioone.

3. Osapoolte konverents võtab oma esimesel istungil vastu enda protseduurireeglid ja ka konventsiooni poolt moodustatud allorganite protseduurireeglid, mis sisaldavad otsuste vastuvõtmise protseduure sellistes küsimustes, mida ei kajasta konventsiooniga määratud otsuste vastuvõtmise protseduurid. Sellised protseduurid võivad sisaldada täpsustusi eriootsuste vastuvõtmiseks vajaliku häälteenamuse suhtes.

4. Osapoolte konverentsi esimese istungi kutsub kokku artiklis 21 märgitud ajutine sekretariaat ja see toimub mitte hiljem kui üks aasta pärast konventsiooni jõustumist. Pärast seda peetakse osapoolte konverentsi korralised istungid igal aastal, kui osapoolte konverents ei otsusta teisiti.

5. Osapoolte konverentsi erakorralised istungid toimuvad konverentsi poolt vajalikuks peetaval ajal või mis tahes osapoole kirjalikul palvel tingimusel, et kuue kuu jooksul pärast palve edastamist teistele osapooltele toetab seda vähemalt kolmandik osapooltest.

6. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, selle eriorganid ja Rahvusvaheline Aatomienergia Komitee, samuti kõik nimetatute liikmesriigid või vaatlejariigid, mis ei ole konventsiooni osapooled, võivad osaleda osapoolte konverentsi istungitel vaatlejatena. Mis tahes riiklik või rahvusvaheline, valitsuslik või valitsusväline organ või komitee, mis on konventsioonis käsitletavais küsimustes kompetentne ja on teatanud sekretariaadile

oma soovist osaleda konverentsil vaatlejana, saab selleks loa, kui seda toetab vähemalt kaks kolmandikku kohalolevatest osapooltest. Vaatlejate juurdepääs ja osavõtt alluvad osapoolte konverentsi poolt vastuvõetud protseduurireeglitele.

Artikkel 8. Sekretariaat

1. Käesolevaga moodustatakse sekretariaat.

2. Sekretariaadi funktsioonid on:

- a) teha ettevalmistusi osapoolte konverentsi ja konventsiooniga moodustatud allorganite istungiteks ja tagada nende nõuetekohane teenindamine;
- b) koguda kokku ja edastada talle esitatud ettekanded;
- c) osapoolte palvel hõlbustada nende, eelkõige arengumaade abistamist konventsiooni sätete kohaselt nõutava informatsiooni kogumisel ja edastamisel;
- d) valmistada ette ettekanded oma tegevuse kohta ja esitada need osapoolte konverentsile;
- e) kindlustada vajalik koordinatsioon teiste asjaosaliste rahvusvaheliste organite sekretariaatidega;
- f) osapoolte konverentsi üldise juhendamise all astuda administratiiv- ja lepingulistesse sidemetesse, mis võivad olla vajalikud tema funktsioonide edukaks täitmiseks; ja
- g) täita teisi konventsioonis ja selle mis tahes protokollis määratletud sekretariaadi funktsioone ning funktsioone, mille määrab kindlaks osapoolte konverents.

3. Osapoolte konverents määrab oma esimesel istungil püsiva sekretariaadi ja korraldab selle funktsioneerimist.

Artikkel 9. Teaduslikes ja tehnoloogilistes küsimustes nõu andev allorgan

1. Käesolevaga moodustatakse teaduslikes ja tehnoloogilistes küsimustes nõu andev allorgan, et tagada osapoolte konverentsile ja vajadusel selle allorganitele õigeaegne informatsioon ja nõuanded konventsiooniga seotud teaduslikes ja tehnoloogilistes küsimustes. See organ on multidistsiplinaarne ja selles võivad osaleda kõik osapooled. Ta hõlmab ka vastaval alal kompetentseid valitsuste esindajaid. Oma töö kõikidest aspektidest annab organ regulaarselt aru osapoolte konverentsile

2. Osapoolte konverentsi juhtimisel ja olemasolevatele rahvusvahelistele organitele toetudes see organ:

- a) hindab kliimamuutuste ja nende mõjude alase teadusliku informatsiooni seisukorda;
- b) valmistab ette konventsiooni täitmiseks võetud meetmete mõju teaduslikku hindamist;
- c) teeb kindlaks uusi, efektiivseid ja kõige kaasaegsamaid tehnoloogiaid ja oskusi ning annab nõu selliste tehnoloogiate arengule ja/või edasiandmisele kaasa aitamise teede ja vahendite alal;
- d) annab nõu kliimamuutustega seotud arengu ja uuringute alase rahvusvahelise koostöö ja teaduslike programmide alal ning arengumaade seesmise potentsiaali suurendamise teede ja vahendite alal;
- e) annab vastused teaduslikele, tehnoloogilistele ja metodoloogilistele küsimustele, mida osapoolte konverents ja selle allorganid võivad esitada.

3. Käesoleva organi funktsioone ja volituste tingimusi võib edaspidi täiendada osapoolte konverents.

Artikkel 10. Täidesaatev allorgan

1. Käesolevaga moodustatakse täidesaatev allorgan, mille ülesandeks on aidata osapoolte konverentsil hinnata ja üle vaadata konventsiooni efektiivset ellurakendamist. See organ on avatud osavõtuks kõikidele osapooltele ja hõlmab ka kliimamuutuste alal kompetentseid valitsuste esindajaid. Organ annab oma töö kõigist aspektidest regulaarselt aru osapoolte konverentsile.

2. Osapoolte konverentsi juhendamisel see organ:

- a) vaatab läbi artikli 12 lõike 1 kohaselt edastatud informatsiooni, et hinnata osapoolte võetud meetmete üldist koguefekti uusimate kliimamuutusi puudutavate teaduslike hinnangute valguses;
- b) vaatab läbi artikli 12 lõike 2 kohaselt edastatud informatsiooni, et abistada osapoolte konverentsi artikli 4 lõikes 2 nõutud ülevaadete tegemisel; ja
- c) abistab vajadusel osapoolte konverentsi otsuste ettevalmistamisel ja elluviimisel.

Artikkel 11. Finantsmehhanism

1. Käesolevaga määratletakse mehhanism, mis näeb ette finantsressursid annetus- või kontsessioonipõhimõtte alusel, kaasa arvatud tehnoloogia edasiandmine. See funktsioneerib osapoolte konverentsi juhtimisel ja on talle aruandekohustuslik. Osapoolte konverents otsustab ka selle konventsioonijärgsed tegevussuunad, programmilised prioriteedid ja valikukriteeriumid. Mehhanismi juhtimine usaldatakse ühele või enamale eksisteerivale rahvusvahelisele organile.

2. Kõik osapooled on õiglaselt ja tasakaalustatult esindatud finantsmehhanismi avatud juhtimissüsteemis.

3. Osapoolte konverents ja organid, kellele on usaldatud finantsmehhanismi juhtimine, lepivad kokku ülaltoodud lõigete täitmiseks vajalike korralduste suhtes, mis hõlmavad järgmist:

- a) mooduseid kliimamuutustega seotud finantseeritud projektide vastavuse tagamiseks osapoolte konverentsi poolt kehtestatud tegevussuundadele, programmilistele prioriteetidele ja valikukriteeriumidele;
- b) mooduseid teatud kindla finantseerimisotsuse läbivaatamiseks nende tegevussuundade, programmiliste prioriteetide ja valikukriteeriumide valguses;
- c) organi või organite poolt osapoolte konverentsile regulaarsete ettekannete esitamist finantseerimisoperatsioonide kohta kooskõlas ülaltoodud lõikes 1 püstitatud aruandluse nõudega;
- d) käesoleva konventsiooni elluviimiseks vajalike ja kasutada olevate finantsvahendite piiritlemist prognoositaval ja identifitseeritaval viisil ning tingimuste piiritlemist, mille alusel neid vahendeid regulaarselt üle vaadatakse.

4. Osapoolte konverents teeb oma esimesel istungil korraldusi ülaltoodud lõigete elluviimiseks, vaadates läbi ja võttes arvesse artikli 2 lõikes 3 ära toodud esialgseid korraldusi ja otsustab, kas jätta need esialgsed korraldused alles või mitte. Nelja aasta pärast vaatab osapoolte konverents finantsmehhanismi uuesti läbi ja võtab vajalikud meetmed.

5. Arenenud maade osapooled võivad anda ja arengumaade osapooled kasutada konventsiooni elluviimisega seotud finantsressursse kahepoolsete, regionaalsete ja teiste mitmepoolsete kanalite kaudu.

Artikkel 12. Elluviimise alase info edastamine

1. Kooskõlas artikli 4 lõikega 1 peab iga osapool esitama osapoolte konverentsile sekretariaadi kaudu järgmise informatsiooni:

- a) rahvusliku ülevaate oma võimaluste ulatuses kõigi Montreali protokolliga reguleerimata kasvuhoonegaaside antropogeense emissiooni ja neeldajate poolt sidumise kohta, kasutades osapoolte konverentsi poolt esitatud ja kooskõlastatud võrreldavaid meetodikaid;
- b) üldülevaate antud osapoolte kavandatud või ettevõetud sammudest konventsiooni elluviimiseks; ja
- c) igasuguse muu info, mille osapool leiab olevat seotud konventsiooni eesmärgi saavutamise ja sobiva esitamiseks, sealhulgas võimaluse korral globaalse emissiooni trendi arvestusega seotud materjalid.

2. Iga arenenud maa osapool ja iga lisa 1 toodud osapool lülitab enda esitatavasse infosse järgmised elemendid:

- a) üksikasjaliku kirjelduse tema poolt vastu võetud tegevussuundadest ja abinõudest artikli 4 lõike 2 punktide *a* ja *b* järgsete kohustuste täitmisel ja
- b) hinnangu sama lõike punktis *a* toodud tegevussuundade ja abinõude mõjude kohta kasvuhoonegaaside antropogeensele emissioonile ja sidumisele neeldajate poolt artikli 4 lõike 2 *a* märgitud perioodil.

3. Lisaks sellele esitab iga arenenud maa osapool ja iga muu lisa 2 toodud osapool üksikasjad nende abinõude kohta, mis on ette võetud kooskõlas artikli 4 lõigetega 3, 4 ja 5.

4. Arengumaade osapooled võivad soovi korral teha ettepanekuid projektide finantseerimiseks, lülitades neisse andmed selliste projektide elluviimiseks vajalike eritehnoloogiate, materjalide, sisseseade, tehnika või praktiliste oskuste kohta, võimaluse korral koos lisakulutuste eelarvega ja hinnanguga kasvuhoonegaaside emissiooni vähenemise ja neeldumise suurenemise ning sellest tulenevate tulude kohta.

5. Iga arenenud maa osapool ja iga muu lisa 1 märgitud osapool esitab oma esialgse informatsiooni kuue kuu jooksul peale konventsiooni jõustumist selle osapoolte suhtes. Ülejäänud osapooled esitavad oma esialgse informatsiooni kolme aasta jooksul peale konventsiooni jõustumist selle osapoolte suhtes või peale finantsressursside kättesaamist kooskõlas artikli 4 lõikega 3. Kõige vähem arenenud maade osapooled võivad esitada oma esialgse informatsiooni oma äranägemisel. Kõikide osapoolte järgnevate informatsioonide esitamise sageduse määrab osapoolte konverents, võttes arvesse selles lõikes toodud diferentseeritud ajakava.

6. Osapoolte poolt käesoleva artikli kohaselt esitatud info annab sekretariaat võimalikult kiiresti edasi osapoolte konverentsile või mis tahes asjaosalisele abiorganile. Vajaduse korral võib osapoolte konverents uuesti läbi arutada info esitamise protseduuri.

7. Alates esimesest istungist korraldab osapoolte konverents arengumaade osapoolte palvel nende kindlustatuse tehnilise ja rahalise toetusega käesolevas artiklis ette nähtud informatsiooni kogumisel ja edastamisel ning esitatavate projektidega ja artikli 4 järgsete reageerimisabinõudega seotud tehniliste ja rahaliste vajaduste kindlaks määramisel. Sellist abi võivad vajadusel osutada ka teised osapooled, kompetentsed rahvusvahelised organisatsioonid ja sekretariaat.

8. Igasugune osapoolte grupp võib osapoolte konverentsil vastu võetud juhendit järgides ja osapoolte konverentsile eelnevalt ette teatades esitada ühise informatsiooni oma käesoleva artikli järgsete kohustuste täitmise kohta eeldusel, et see sisaldab infot iga osapoolte individuaalsete konventsioonijärgsete kohustuste täitmise kohta.

9. Informatsiooni, mille osapool on vastavalt osapoolte konverentsi poolt kehtestatavatele kriteeriumidele nimetanud konfidentsiaalseks, liidab sekretariaat saabunud informatsiooni koguhulgaga, et kaitsta selle konfidentsiaalsust enne, kui see saab kättesaadavaks mis tahes informatsiooni edastavale ja läbivaatavale organile.

10. Järgides lõikes 9 sätestatud ja kahjustamata ühegi osapoolte võimalusi oma teateid millal tahes avalikustada, teeb sekretariaat käesolevas artiklis nõutava osapoolte informatsiooni avalikult kättesaadavaks siis, kui see esitatakse osapoolte konverentsile.

Artikkel 13. Elluviimisega seotud küsimuste lahendamine

Osapoolte konverents kaalub oma esimesel istungil mitmepoolse konsultatiivprotsessi loomist, mis oleks osapoolte palvel nende käsutuses, lahendamaks konventsiooni elluviimisega seotud küsimusi.

Artikkel 14. Vaidluste lahendamine

1. Kahe või enama osapoolte vahel konventsiooni tõlgendamist või rakendamist puudutavate vaidluste tekkimisel püüavad asjaosalised osapooled lahendada vaidluse läbirääkimiste teel või mis tahes muul rahulikul viisil nende äranägemist mööda.

2. Konventsiooni ratifitseerimisel, vastuvõtmisel, heakskiitmisel või sellega ühinemisel või ükskõik millal pärast seda võib osapool, kes ei ole regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioon, esitada depositaarile kirjaliku teate selle kohta, et ta tunnustab konventsiooni tõlgendamise või rakendamise seotud mis tahes vaidluse puhul kohustuslikuna *ipso facto* ja ilma spetsiaalse kokkuleppeta ning mis tahes osapoolte puhul, kes võtab endale sama kohustuse:

a) vaidluse esitamist Rahvusvahelisele Kohtule ja/või

b) arbitraažile üle andmist osapoolte konverentsi poolt vastuvõetavatele protseduurireeglite järgi, mis võetakse vastu esimesel teostataval võimalusel ja tuuakse ära arbitraaži käsitlevas lisas.

Regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioon võib esitada samasuguse toimega avalduse arbitraaži kooskõlas ülaltoodud punktis b toodud protseduurireeglitega.

3. Ülaltoodud lõike 2 järgi esitatud avaldus jääb jõusse, kuni see oma tähtaja möödumisel kehtivuse kaotab või kolme kuu möödumiseni selle tagasivõtmise kohta kirjaliku teate deponeerimisest depositaari juures.

4. Uus avaldus, avalduse tagasivõtmine või selle tähtaja möödumine ei mõjuta Rahvusvahelises Kohtus või arbitraažis juba arutlusel olevaid protsesse, kui vaidluse osapooled ei lepi kokku teisiti.

5. Kui kaheteistkümne kuu möödumisel ajast, mil üks osapool teatas teisele nendevahelisest vaidlusküsimusest, ei ole asjaosalised olnud võimelised oma vaidlust lahendama lõikes 1 esitatud viisil, esitatakse vaidlus ülaltoodud lõike 2 toimimise korral ükskõik kumma poole palvel lepituse leidmiseks vastavale komisjonile.

6. Lepituskomisjon luuakse ühe vaidluspoole palvel. Komisjon koosneb iga osapoolte poolt võrdsel arvul esitatud liikmetest ja esimehest, kelle valivad eri osapoolte esitatud liikmed ühiselt. Komisjon esitab soovitusliku iseloomuga otsuse, mida osapooled heas usus arutavad.

7. Lepitamisega seotud täiendavad protseduurireeglid võtab vastu osapoolte konverents niipea, kui see on teostatav ja see tuuakse ära lepitamist käsitlevas lisas.

8. Käesoleva artikli tingimused kehtivad iga juriidilise dokumendi suhtes, mille osapoolte konverents võib vastu võtta, kui see dokument ei näe ette teisiti.

Artikkel 15. Konventsiooni parandused

1. Iga osapool võib konventsiooni teha parandusettepanekuid.

2. Konventsiooniparandused võetakse vastu osapoolte konverentsi korralisel istungil. Iga esitatud paranduse teksti teeb sekretariaat osapooltele teatavaks vähemalt kuus kuud enne seda istungit, kus see esitatakse vastuvõtmiseks. Sekretariaat teatab esitatud parandustest ka konventsioonile allakirjutanutele ja informatsiooniks depositaarile.

3. Osapooled teevad kõik, et saavutada esitatud paranduste osas kokkulepe konsensuse põhimõttel. Kui kõik jõupingutused konsensuse saavutamiseks on ammendatud ja kokkuleppele pole jõutud, võetakse parandused viimase abinõuna vastu koosolekul kohalolevate ja hääletavate osapoolte kolmeneljandikulise häälteenamusega. Vastuvõetud parandustest teatab sekretariaat depositaarile, kes saadab need vastu võtmiseks laiali kõigile osapooltele.

4. Paranduste vastuvõtmise dokumendid hoiustatakse depositaari juures. Vastavalt ülaltoodud lõikele 3 jõustub vastuvõetud parandus selle vastu võtnud osapoolte suhtes üheksakümnendal päeval pärast seda, kui depositaar on saanud selle vastuvõtmise dokumendi vähemalt kolmelt neljandikult konventsiooni osapooltelt.

5. Kõigi ülejäänud osapoolte suhtes jõustub parandus üheksakümnendal päeval pärast seda, kui see osapool deponeerib kõnesoleva paranduse vastuvõtmise dokumendi depositaari juures.

6. Käesoleva artikli jaoks tähendab «kohalolevad ja hääletavad osapooled» osapooli, kes on kohal ja hääletavad poolt või vastu.

Artikkel 16. Konventsiooni lisade vastuvõtmine ja paranduste sisseviimine

1. Lisad on konventsiooni lahutamatud koostisosad ja kui ei ole eraldi ette nähtud teisiti, tähendab viide konventsioonile ühtlasi ka viidet igale selle lisale. Kahjustamata artikli 14 lõike 2 punkti b) ja lõike 7 tingimusi, piirduvad sellised lisad nimekirjade, vormide või igasuguse muu kirjeldava iseloomuga teadusliku, tehnilise, protseduurilise ja administratiivse materjaliga.
2. Konventsiooni lisad esitatakse ja võetakse vastu kooskõlas artikli 15 lõigetes 2, 3 ja 4 toodud protseduuriga.
3. Lõike 2 kohaselt vastu võetud lisa jõustub kõikide konventsiooni osapoolte suhtes kuue kuu möödumisel päevast, mil depositaar teatas neile lisa vastuvõtmisest. Lisa ei jõustu nende osapoolte suhtes, kes on nimetatud perioodi jooksul esitanud depositaarile kirjaliku teate lisa vastuvõtmisest keeldumise kohta. Lisa vastuvõtmisest keeldumise tagasi võtnud osapoolte suhtes jõustub lisa üheksakümndal päeval pärast sellesisulise teate laekumist depositaarile.
4. Konventsiooni lisesse paranduste esitamine, vastuvõtmine ja jõustumine allub samale protseduurile kui konventsiooni lisade esitamine, vastuvõtmine ja jõustumine kooskõlas ülaltoodud lõigetega 2 ja 3.
5. Kui lisa või lisa paranduse vastuvõtmine on seotud konventsiooniparandusega, siis ei jõustu lisa või lisa parandus enne, kui jõustub konventsiooniparandus.

Artikkel 17. Protokollid

1. Osapoolte konverents võib igal oma korralisel istungil vastu võtta konventsiooni protokollid.
2. Esitatud protokollid teatab sekretariaat osapooltele vähemalt kuus kuud enne istungit.
3. Mis tahes protokoll määrab ühtlasi kindlaks oma jõustumise tingimused.
4. Protokollid osapoolteks võivad olla ainult konventsiooni osapooled.
5. Protokollid puudutavaid otsuseid võtavad vastu ainult asjaomase protokollid osapooled.

Artikkel 18. Hääleõigus

1. Igal konventsiooni osapoolel on üks hääl, välja arvatud alltoodud lõikes 2 ette nähtud juhtudel.
2. Regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioonidel on õigus kasutada nende kompetentsi kuuluvates küsimustes hääletamisel sellist arvu hääli, kui mitu tema liikmesriiki on konventsiooni osapooled. Selline organisatsioon ei kasuta oma hääleõigust, kui seda kasutab ükskõik milline selle liikmesriik, ja vastupidi.

Artikkel 19. Depositaar

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär on konventsiooni ja vastavalt artiklile 17 vastuvõetud protokollide deponitaariks.

Artikkel 20. Allakirjutamine

Käesolev konventsioon on avatud allakirjutamiseks ÜRO või mis tahes ÜRO eriorgani liikmesriikidele, Rahvusvahelise Kohtu Statuudi osapooltele või regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioonidele Rio de Janeiro ÜRO keskkonna- ja arengu konverentsil ja pärast seda ÜRO Peakorteris New Yorgis 20. juunist 1992. a. kuni 19. juunini 1993. a.

Artikkel 21. Ajutine korraldus

1. Artiklis 8 märgitud sekretariaadi funktsioone täidab kuni osapoolte konverentsi esimese istungi lõppemiseni ajutiselt ÜRO Peaassamblee 1990. aasta 21. detsembri otsusega nr. 45/212 loodud sekretariaat.
2. Lõikes 1 märgitud ajutise sekretariaadi juhataja teeb tihedat koostööd valitsustevahelise kliimamuutuste grupiga kindlustamaks, et grupp saab reageerida, kui on vaja objektiivset teaduslikku ja tehnilist nõuannet. Konsulteerida võib ka teiste asjaomaste teaduslike organitega.
3. ÜRO Arenguprogrammi, ÜRO Keskkonnaprogrammi ja Rahvusvahelise Rekonstruktsiooni ja Arengu Panga poolt moodustatud Ülemaailmne Keskkonnafond on rahvusvaheliseks organiks, kellele usaldatakse artiklis 11 märgitud ajutise iseloomuga finantsmehhanismi juhtimine. Sellega seoses tuleb Ülemaailmne Keskkonnafond vastavalt vajadusele ümber korraldada ja selle liikmeskond muuta universaalseks, et oleks võimalik täita artikli 11 nõudeid.

Artikkel 22. Ratifitseerimine, vastuvõtmine, heakskiit või ühinemine

1. Konventsiooni ratifitseerivad, võtavad vastu, kiidavad heaks või sellega ühinevad riigid või regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioonid. See on avatud ühinemiseks päev pärast konventsioonile allakirjutamise lõpetamist. Ratifitseerimise, vastuvõtmise, heakskiidu või ühinemise dokumendid deponeeritakse depositaari juures.

2. Iga regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioon, kes saab konventsiooni osapooleks ilma et ükski selle liikmesriik oleks osapool, on seotud kõigi konventsioonijärgsete kohustustega. Juhul kui sellise organisatsiooni üks või enam liikmesriiki on konventsiooni osapooleks, otsustavad organisatsioon ja selle liikmesriigid oma vastutuse üle konventsiooni kohustuste täitmisel. Sellistel juhtudel ei ole organisatsioonil ja liikmesriikidel õigust paralleelselt kasutada konventsioonijärgseid õigusi.

3. Oma ratifitseerimise, vastuvõtmise, heakskiidu või ühinemise dokumentides teatavad regionaalse majandusintegratsiooni organisatsioonid, mil määral nad on kompetentsed konventsiooniga reguleeritud küsimustes. Need organisatsioonid peavad samuti informeerima depositaari, kes omakorda informeerib osapooli, oma kompetentsi piiride olulistest muutustest.

Artikkel 23. Jõustumine

1. Konventsioon jõustub üheksakümnendal päeval pärast viiekümnenda ratifitseerimise, vastuvõtmise, heakskiidu või ühinemise dokumendi laekumist.

2. Iga riigi või regionaalse majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes, kes ratifitseerib, võtab vastu või kiidab heaks konventsiooni või ühineb sellega pärast viiekümnenda ratifitseerimise, vastuvõtmise, heakskiidu või ühinemise dokumendi deponeerimist, jõustub konventsioon üheksakümnendal päeval pärast sellesisulise dokumendi deponeerimist.

3. Ülaltoodud lõigete 1 ja 2 eesmärkidel ei võeta ühtegi regionaalse majandusintegratsiooni organisatsiooni poolt deponeeritud dokumenti arvesse täiendava dokumendina neile, mis on deponeeritud selle organisatsiooni liikmesriikide poolt.

Artikkel 24. Lisatingimused

Konventsioonile ei või esitada lisatingimusi.

Artikkel 25. Väljaastumine

1. Osapool võib konventsioonist välja astuda mis tahes ajal pärast kolme aasta möödumist konventsiooni jõustumisest osapoole suhtes, teatades sellest kirjalikult depositaarile.

2. Iga selline väljaastumine jõustub ühe aasta möödumisel väljaastumise teate laekumisest depositaarile või väljaastumise teates märgitud hilisemal kuupäeval.

3. Iga konventsioonist välja astunud osapool loetakse samuti välja astunuks igast protokollist, millele see oli osapooleks.

Artikkel 26. Autentsed tekstid

Käesoleva konventsiooni originaal, mille araabia-, hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelsed tekstid on võrdselt autentsed, deponeeritakse ÜRO peasekretäri juures.

Selle tõenduseks allakirjutanud, olles selleks vastavalt volitatud, on käesolevale konventsioonile alla kirjutanud.

Sõlmitud New Yorgis 9. mail 1992. aastal.

* Artiklid on pealkirjastatud lugemise hõlbustamiseks.

** See hõlmab ka regionaalsete majandusintegratsiooni organisatsioonide poolt vastu võetud tegevussuundi ja meetmeid.

Lisa 1

Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Austria, Belgia, Bulgaaria*, Eesti*, Euroopa Ühendus, Hispaania, Iirimaa, Island, Itaalia, Jaapan, Kanada, Kreeka, Leedu*, Luxembourg, Läti*, Madalmaad, Norra, Poola*, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia*, Saksamaa, Soome, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriik, Šveits, Taani, Tšehhoslovakkia*, Türgi, Ukraina*, Ungari*, Uus-Meremaa, Valgevene*, Vene Föderatsioon*.

* Riigid, kus toimub üleminek turumajandusele.

Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Austria, Belgia, Euroopa Ühendus, Hispaania, Iirimaa, Island, Itaalia, Jaapan, Kanada, Kreeka, Luxembourg, Madalmaad, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendatud Kuningriik, Šveits, Taani, Türgi, Uus-Meremaa.

United Nations Framework Convention on Climate Change

The Parties to this Convention,

Acknowledging that change in the Earth's climate and its adverse effects are a common concern of humankind,

Concerned that human activities have been substantially increasing the atmospheric concentrations of greenhouse gases, that these increases enhance the natural greenhouse effect, and that this will result on average in an additional warming of the Earth's surface and atmosphere and may adversely affect natural ecosystems and humankind,

Noting that the largest share of historical and current global emissions of greenhouse gases has originated in developed countries, that per capita emissions in developing countries are still relatively low and that the share of global emissions originating in developing countries will grow to meet their social and development needs,

Aware of the role and importance in terrestrial and marine ecosystems of sinks and reservoirs of greenhouse gases,

Noting that there are many uncertainties in predictions of climate change, particularly with regard to the timing, magnitude and regional patterns thereof,

Acknowledging that the global nature of climate change calls for the widest possible cooperation by all countries and their participation in an effective and appropriate international response, in accordance with their common but differentiated responsibilities and respective capabilities and their social and economic conditions,

Recalling the pertinent provisions of the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, adopted at Stockholm on 16 June 1972,

Recalling also that States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and developmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction,

Reaffirming the principle of sovereignty of States in international cooperation to address climate change,

Recognizing that States should enact effective environmental legislation, that environmental standards, management objectives and priorities should reflect the environmental and developmental context to which they apply, and that standards applied by some countries may be inappropriate and of unwarranted economic and social cost to other countries, in particular developing countries,

Recalling the provisions of General Assembly resolution 44/228 of 22 December 1989 on the United Nations Conference on Environment and Development, and resolutions 43/53 of 6 December 1988, 44/207 of 22 December 1989, 45/212 of 21 December 1990 and 46/169 of 19 December 1991 on protection of global climate for present and future generations of mankind,

Recalling also the provisions of General Assembly resolution 44/206 of 22 December 1989 on the possible adverse effects of sea level rise on islands and coastal areas, particularly low-lying coastal areas and the pertinent provisions of General Assembly resolution 44/172 of 19 December 1989 on the implementation of the Plan of Action to Combat Desertification,

Recalling further the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, 1985, and the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, 1987, as adjusted and amended on 29 June 1990,

Noting the Ministerial Declaration of the Second World Climate Conference adopted on 7 November 1990,

Conscious of the valuable analytical work being conducted by many States on climate change and of the important contributions of the World Meteorological Organization, the United Nations Environment Programme and other organs, organizations and bodies of the United Nations system, as well as other international and intergovernmental bodies, to the exchange of results of scientific research and the coordination of research,

Recognizing that steps required to understand and address climate change will be environmentally, socially and economically most effective if they are based on relevant scientific, technical and economic considerations and continually re-evaluated in the light of new findings in these areas,

Recognizing that various actions to address climate change can be justified economically in their own right and can also help in solving other environmental problems,

Recognizing also the need for developed countries to take immediate action in a flexible manner on the basis of clear priorities, as a first step towards comprehensive response strategies at the global, national and, where agreed, regional levels that take into account all greenhouse gases, with due consideration of their relative contributions to the enhancement of the greenhouse effect,

Recognizing further that low-lying and other small island countries, countries with low-lying coastal, arid and semi-arid areas or areas liable to floods, drought and desertification, and developing countries with fragile mountainous ecosystems are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change,

Recognizing the special difficulties of those countries, especially developing countries, whose economies are particularly dependent on fossil fuel production, use and exportation, as a consequence of action taken on limiting greenhouse gas emissions,

Affirming that responses to climate change should be coordinated with social and economic development in an integrated manner with a view to avoiding adverse impacts on the latter, taking into full account the legitimate priority needs of developing countries for the achievement of sustained economic growth and the eradication of poverty,

Recognizing that all countries, especially developing countries, need access to resources required to achieve sustainable social and economic development and that, in order for developing countries to progress towards that goal, their energy consumption will need to grow taking into account the possibilities for achieving greater energy efficiency and for controlling greenhouse gas emissions in general, including through the application of new technologies on terms which make such an application economically and socially beneficial,

Determined to protect the climate system for present and future generations,

Have agreed as follows:

Article 1. Definitions*

For the purposes of this Convention:

1. "Adverse effects of climate change" means changes in the physical environment or biota resulting from climate change which have significant deleterious effects on the composition, resilience or productivity of natural and managed ecosystems or on the operation of socio-economic systems or on human health and welfare.
2. "Climate change" means a change of climate which is attributed directly or indirectly to human activity that alters the composition of the global atmosphere and which is in addition to natural climate variability observed over comparable time periods.
3. "Climate system" means the totality of the atmosphere, hydrosphere, biosphere and geosphere and their interactions.
4. "Emissions" means the release of greenhouse gases and/or their precursors into the atmosphere over a specified area and period of time.
5. "Greenhouse gases" means those gaseous constituents of the atmosphere, both natural and anthropogenic, that absorb and re-emit infrared radiation.
6. "Regional economic integration organization" means an organization constituted by sovereign States of a given region which has competence in respect of matters governed by this Convention or its protocols and has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to the instruments concerned.
7. "Reservoir" means a component or components of the climate system where a greenhouse gas or a precursor of a greenhouse gas is stored.
8. "Sink" means any process, activity or mechanism which removes a greenhouse gas, an aerosol or a precursor of a greenhouse gas from the atmosphere.
9. "Source" means any process or activity which releases a greenhouse gas, an aerosol or a precursor of a greenhouse gas into the atmosphere.

Article 2. Objective

The ultimate objective of this Convention and any related legal instruments that the Conference of the Parties may adopt is to achieve, in accordance with the relevant provisions of the Convention, stabilization

of greenhouse gas concentrations in the atmosphere at a level that would prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system. Such a level should be achieved within a time frame sufficient to allow ecosystems to adapt naturally to climate change, to ensure that food production is not threatened and to enable economic development to proceed in a sustainable manner.

Article 3. Principles

In their actions to achieve the objective of the Convention and to implement its provisions, the Parties shall be guided, *inter alia*, by the following:

1. The Parties should protect the climate system for the benefit of present and future generations of humankind, on the basis of equity and in accordance with their common but differentiated responsibilities and respective capabilities. Accordingly, the developed country Parties should take the lead in combating climate change and the adverse effects thereof.
2. The specific needs and special circumstances of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, and of those Parties, especially developing country Parties, that would have to bear a disproportionate or abnormal burden under the Convention, should be given full consideration.
3. The Parties should take precautionary measures to anticipate, prevent or minimize the causes of climate change and mitigate its adverse effects. Where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty should not be used as a reason for postponing such measures, taking into account that policies and measures to deal with climate change should be cost-effective so as to ensure global benefits at the lowest possible cost. To achieve this, such policies and measures should take into account different socio-economic contexts, be comprehensive, cover all relevant sources, sinks and reservoirs of greenhouse gases and adaptation, and comprise all economic sectors. Efforts to address climate change may be carried out cooperatively by interested Parties.
4. The Parties have a right to, and should, promote sustainable development. Policies and measures to protect the climate system against human-induced problems of climate change. Measures taken to combat climate change, including unilateral ones, should not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on international trade.

Article 4. Commitments

1. All Parties, taking into account their common but differentiated responsibilities and their specific national and regional development priorities, objectives and circumstances, shall:
 - (a) Develop, periodically update, publish and make available to the Conference of the Parties, in accordance with Article 12, national inventories of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, using comparable methodologies to be agreed upon by the Conference of the Parties;
 - (b) Formulate, implement, publish and regularly update national and, where appropriate, regional programmes containing measures to mitigate climate change by addressing anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, and measures to facilitate adequate adaptation to climate change;
 - (c) Promote and cooperate in the development, application and diffusion, including transfer, of technologies, practices and processes that control, reduce or prevent anthropogenic emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol in all relevant sectors, including the energy, transport, industry, agriculture, forestry and waste management sectors;
 - (d) Promote sustainable management, and promote and cooperate in the conservation and enhancement, as appropriate, of sinks and reservoirs of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, including biomass, forests and oceans as well as other terrestrial, coastal and marine ecosystems;
 - (e) Cooperate in preparing for adaptation to the impacts of climate change; develop and elaborate appropriate and integrated plans for coastal zone management, water resources and agriculture, and for the protection and rehabilitation of areas, particularly in Africa, affected by drought and desertification, as well as floods;
 - (f) Take climate change considerations into account, to the extent feasible, in their relevant social, economic and environmental policies and actions, and employ appropriate methods, for example impact assessments, formulated and determined nationally, with a view to minimizing adverse effects on the economy, on public health and on the quality of the environment, of projects or measures undertaken by them to mitigate or adapt to climate change;
 - (g) Promote and cooperate in scientific, technological, technical, socio-economic and other research, systematic observation and development of data archives related to the climate system and intended to further the understanding and to reduce or eliminate the remaining uncertainties regarding the causes, effects, magnitude and timing of climate change and the economic and social consequences of various response strategies;
 - (h) Promote and cooperate in the full, open and prompt exchange of relevant scientific, technological, technical, socio-economic and legal information related to the climate system and climate change, and to the economic and social consequences of various response strategies;
 - (i) Promote and cooperate in education, training and public awareness related to climate change and encourage the widest participation in this process, including that of non-governmental organizations; and
 - (j) Communicate to the Conference of the Parties information related to implementation, in accordance with Article 12.

2. The developed country Parties and other Parties included in annex I commit themselves specifically as provided for in the following:

(a) Each of these Parties shall adopt national** policies and take corresponding measures on the mitigation of climate change, by limiting its anthropogenic emissions of greenhouse gases and protecting and enhancing its greenhouse gas sinks and reservoirs. These policies and measures will demonstrate that developed countries are taking the lead in modifying longer-term trends in anthropogenic emissions consistent with the objective of the Convention, recognizing that the return by the end of the present decade to earlier levels of anthropogenic emissions of carbon dioxide and other greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol would contribute to such modification, and taking into account the differences in these Parties' starting points and approaches, economic structures and resource bases, the need to maintain strong and sustainable economic growth, available technologies and other individual circumstances, as well as the need for equitable and appropriate contributions by each of these Parties to the global effort regarding that objective. These Parties may implement such policies and measures jointly with other Parties and may assist other Parties in contributing to the achievement of the objective of the Convention and, in particular, that of this subparagraph;

(b) In order to promote progress to this end, each of these Parties shall communicate, within six months of the entry into force of the Convention for it and periodically thereafter, and in accordance with Article 12, detailed information on its policies and measures referred to in subparagraph (a) above, as well as on its resulting projected anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol for the period referred to in subparagraph (a), with the aim of returning individually or jointly to their 1990 levels these anthropogenic emissions of carbon dioxide and other greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol. This information will be reviewed by the Conference of the Parties, at its first session and periodically thereafter, in accordance with Article 7;

(c) Calculations of emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases for the purposes of subparagraph (b) above should take into account the best available scientific knowledge, including of the effective capacity of sinks and the respective contributions of such gases to climate change. The Conference of the Parties shall consider and agree on methodologies for these calculations at its first session and review them regularly thereafter;

(d) The Conference of the Parties shall, at its first session, review the adequacy of subparagraphs (a) and (b) above. Such review shall be carried out in the light of the best available scientific information and assessment on climate change and its impacts, as well as relevant technical, social and economic information. Based on this review, the Conference of the Parties shall take appropriate action, which may include the adoption of amendments to the commitments in subparagraphs (a) and (b) above. The Conference of the Parties, at its first session, shall also take decisions regarding criteria for joint implementation as indicated in subparagraph (a) above. A second review of subparagraphs (a) and (b) shall take place not later than 31 December 1998, and thereafter at regular intervals determined by the Conference of the Parties, until the objective of the Convention is met;

(e) Each of these Parties shall:

(i) coordinate as appropriate with other such Parties, relevant economic and administrative instruments developed to achieve the objective of the Convention; and

(ii) identify and periodically review its own policies and practices which encourage activities that lead to greater levels of anthropogenic emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol than would otherwise occur;

(f) The Conference of the Parties shall review, not later than 31 December 1998, available information with a view to taking decisions regarding such amendments to the lists in annexes I and II as may be appropriate, with the approval of the Party concerned;

(g) Any Party not included in annex I may, in its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or at any time thereafter, notify the Depositary that it intends to be bound by subparagraphs (a) and (b) above. The Depositary shall inform the other signatories and Parties of any such notification.

3. The developed country Parties and other developed Parties included in annex II shall provide new and additional financial resources to meet the agreed full costs incurred by developing country Parties in complying with their obligations under Article 12, paragraph 1. They shall also provide such financial resources, including for the transfer of technology, needed by the developing country Parties to meet the agreed full incremental costs of implementing measures that are covered by paragraph 1 of this Article and that are agreed between a developing country Party and the international entity or entities referred to in Article 11, in accordance with that Article. The implementation of these commitments shall take into account the need for adequacy and predictability in the flow of funds and the importance of appropriate burden sharing among the developed country Parties.

4. The developed country Parties and other developed Parties included in annex II shall also assist the developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change in meeting costs of adaptation to those adverse effects.

5. The developed country Parties and other developed Parties included in annex II shall take all practicable steps to promote, facilitate and finance, as appropriate, the transfer of, or access to, environmentally sound technologies and know-how to other Parties, particularly developing country Parties, to enable them to implement the provisions of the Convention. In this process, the developed country Parties shall support the

development and enhancement of endogenous capacities and technologies of developing country Parties. Other Parties and organizations in a position to do so may also assist in facilitating the transfer of such technologies.

6. In the implementation of their commitments under paragraph 2 above, a certain degree of flexibility shall be allowed by the Conference of the Parties to the Parties included in annex I undergoing the process of transition to a market economy, in order to enhance the ability of these Parties to address climate change, including with regard to the historical level of anthropogenic emissions of greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol chosen as a reference.

7. The extent to which developing country Parties will effectively implement their commitments under the Convention will depend on the effective implementation by developed country Parties of their commitments under the Convention related to financial resources and transfer of technology and will take fully into account that economic and social development and poverty eradication are the first and overriding priorities of the developing country Parties.

8. In the implementation of the commitments in this Article, the Parties shall give full consideration to what actions are necessary under the Convention, including actions related to funding, insurance and the transfer of technology, to meet the specific needs and concerns of developing country Parties arising from the adverse effects of climate change and/or the impact of the implementation of response measures, especially on:

- (a) Small island countries;
- (b) Countries with low-lying coastal areas;
- (c) Countries with arid and semi-arid areas, forested areas and areas liable to forest decay;
- (d) Countries with areas prone to natural disasters;
- (e) Countries with areas liable to drought and desertification;
- (f) Countries with areas of high urban atmospheric pollution;
- (g) Countries with areas with fragile ecosystems, including mountainous ecosystems;
- (h) Countries whose economies are highly dependent on income generated from the production, processing and export, and/or on consumption of fossil fuels and associated energy-intensive products; and
- (i) Land-locked and transit countries.

Further, the Conference of the Parties may take actions, as appropriate, with respect to this paragraph.

9. The Parties shall take full account of the specific needs and special situations of the least developed countries in their actions with regard to funding and transfer of technology.

10. The Parties shall, in accordance with Article 10, take into consideration in the implementation of the commitments of the Convention the situation of Parties, particularly developing country Parties, with economies that are vulnerable to the adverse effects of the implementation of measures to respond to climate change. This applies notably to Parties with economies that are highly dependent on income generated from the production, processing and export, and/or consumption of fossil fuels and associated energy-intensive products and/or the use of fossil fuels for which such Parties have serious difficulties in switching to alternatives.

Article 5. Research and Systematic Observation

In carrying out their commitments under Article 4, paragraph 1(g), the Parties shall:

- (a) Support and further develop, as appropriate, international and intergovernmental programmes and networks or organizations aimed at defining, conducting, assessing and financing research, data collection and systematic observation, taking into account the need to minimize duplication of effort;
- (b) Support international and intergovernmental efforts to strengthen systematic observation and national scientific and technical research capacities and capabilities, particularly in developing countries, and to promote access to, and the exchange of, data and analyses thereof obtained from areas beyond national jurisdiction; and
- (c) Take into account the particular concerns and needs of developing countries and cooperate in improving their endogenous capacities and capabilities to participate in the efforts referred to in subparagraphs (a) and (b) above.

Article 6. Education, Training and Public Awareness

In carrying out their commitments under Article 4, paragraph 1(i), the Parties shall:

- (a) Promote and facilitate at the national and, as appropriate, subregional and regional levels, and in accordance with national laws and regulations, and within their respective capacities:
 - (i) the development and implementation of educational and public awareness programmes on climate change and its effects;
 - (ii) public access to information on climate change and its effects;
 - (iii) public participation in addressing climate change and its effects and developing adequate responses; and
 - (iv) training of scientific, technical and managerial personnel.
- (b) Cooperate in and promote, at the international level, and, where appropriate, using existing bodies:
 - (i) the development and exchange of educational and public awareness material on climate change and its effects; and
 - (ii) the development and implementation of education and training programmes, including the strengthening of national institutions and the exchange or secondment of personnel to train experts in this field, in particular for developing countries.

Article 7. Conference of the Parties

1. A Conference of the Parties is hereby established.

2. The Conference of the Parties, as the supreme body of this Convention, shall keep under regular review the implementation of the Convention and any related legal instruments that the Conference of the Parties may adopt, and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote the effective implementation of the Convention. To this end, it shall:

- (a) Periodically examine the obligations of the Parties and the institutional arrangements under the Convention, in the light of the objective of the Convention, the experience gained in its implementation and the evolution of scientific and technological knowledge;
- (b) Promote and facilitate the exchange of information on measures adopted by the Parties to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under the Convention;
- (c) Facilitate, at the request of two or more Parties, the coordination of measures adopted by them to address climate change and its effects, taking into account the differing circumstances, responsibilities and capabilities of the Parties and their respective commitments under the Convention;
- (d) Promote and guide, in accordance with the objective and provisions of the Convention, the development and periodic refinement of comparable methodologies, to be agreed on by the Conference of the Parties, *inter alia*, for preparing inventories of greenhouse gas emissions by sources and removals by sinks, and for evaluating the effectiveness of measures to limit the emissions and enhance the removals of these gases;
- (e) Assess, on the basis of all information made available to it in accordance with the provisions of the Convention, the implementation of the Convention by the Parties, the overall effects of the measures taken pursuant to the Convention, in particular environmental, economic and social effects as well as their cumulative impacts and the extent to which progress towards the objective of the Convention is being achieved;
- (f) Consider and adopt regular reports on the implementation of the Convention and ensure their publication;
- (g) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of the Convention;
- (h) Seek to mobilize financial resources in accordance with Article 4, paragraphs 3, 4 and 5, and Article 11;
- (i) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of the Convention;
- (j) Review reports submitted by its subsidiary bodies and provide guidance to them;
- (k) Agree upon and adopt, by consensus, rules of procedure and financial rules for itself and for any subsidiary bodies;
- (l) Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies; and
- (m) Exercise such other functions as are required for the achievement of the objective of the Convention as well as all other functions assigned to it under the Convention.

3. The Conference of the Parties shall, at its first session, adopt its own rules of procedure as well as those of the subsidiary bodies established by the Convention, which shall include decision-making procedures for matters not already covered by decision-making procedures stipulated in the Convention. Such procedures may include specified majorities required for the adoption of particular decisions.

4. The first session of the Conference of the Parties shall be convened by the interim secretariat referred to in Article 21 and shall take place not later than one year after the date of entry into force of the Convention. Thereafter, ordinary sessions of the Conference of the Parties shall be held every year unless otherwise decided by the Conference of the Parties.

5. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one-third of the Parties.

6. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not Party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by the Convention, and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties as an observer, may be so admitted unless at least one-third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure adopted by the Conference of the Parties.

Article 8. Secretariat

1. A secretariat is hereby established.

2. The functions of the secretariat shall be:

- (a) To make arrangements for sessions of the Conference of the Parties and its subsidiary bodies established under the Convention and to provide them with services as required;
- (b) To compile and transmit reports submitted to it;
- (c) To facilitate assistance to the Parties, particularly developing country Parties, on request, in the compilation and communication of information required in accordance with the provisions of the Convention;
- (d) To prepare reports on its activities and present them to the Conference of the Parties;

- (e) To ensure the necessary coordination with the secretariats of other relevant international bodies;
- (f) To enter, under the overall guidance of the Conference of the Parties, into such administrative and contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions; and
- (g) To perform the other secretariat functions specified in the Convention and in any of its protocols and such other functions as may be determined by the Conference of the Parties.

3. The Conference of the Parties, at its first session, shall designate a permanent secretariat and make arrangements for its functioning.

Article 9. Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice

1. A subsidiary body for scientific and technological advice is hereby established to provide the Conference of the Parties and, as appropriate, its other subsidiary bodies with timely information and advice on scientific and technological matters relating to the Convention. This body shall be open to participation by all Parties and shall be multidisciplinary. It shall comprise government representatives competent in the relevant field of expertise. It shall report regularly to the Conference of the Parties on all aspects of its work.

2. Under the guidance of the Conference of the Parties, and drawing upon existing competent international bodies, this body shall:

- (a) Provide assessments of the state of scientific knowledge relating to climate change and its effects;
- (b) Prepare scientific assessments on the effects of measures taken in the implementation of the Convention;
- (c) Identify innovative, efficient and state-of-the-art technologies and know-how and advise on the ways and means of promoting development and/or transferring such technologies;
- (d) Provide advice on scientific programmes, international cooperation in research and development related to climate change, as well as on ways and means of supporting endogenous capacity-building in developing countries; and
- (e) Respond to scientific, technological and methodological questions that the Conference of the Parties and its subsidiary bodies may put to the body.

3. The functions and terms of reference of this body may be further elaborated by the Conference of the Parties.

Article 10. Subsidiary Body for Implementation

1. A subsidiary body for implementation is hereby established to assist the Conference of the Parties in the assessment and review of the effective implementation of the Convention. This body shall be open to participation by all Parties and comprise government representatives who are experts on matters related to climate change. It shall report regularly to the Conference of the Parties on all aspects of its work.

2. Under the guidance of the Conference of the Parties, this body shall:

- (a) Consider the information communicated in accordance with Article 12, paragraph 1, to assess the overall aggregated effect of the steps taken by the Parties in the light of the latest scientific assessments concerning climate change;
- (b) Consider the information communicated in accordance with Article 12, paragraph 2, in order to assist the Conference of the Parties in carrying out the reviews required by Article 4, paragraph 2(d); and
- (c) Assist the Conference of the Parties, as appropriate, in the preparation and implementation of its decisions.

Article 11. Financial Mechanism

1. A mechanism for the provision of financial resources on a grant or concessional basis, including for the transfer of technology, is hereby defined. It shall function under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties, which shall decide on its policies, programme priorities and eligibility criteria related to this Convention. Its operation shall be entrusted to one or more existing international entities.

2. The financial mechanism shall have an equitable and balanced representation of all Parties within a transparent system of governance.

3. The Conference of the Parties and the entity or entities entrusted with the operation of the financial mechanism shall agree upon arrangements to give effect to the above paragraphs, which shall include the following:

- (a) Modalities to ensure that the funded projects to address climate change are in conformity with the policies, programme priorities and eligibility criteria established by the Conference of the Parties;
- (b) Modalities by which a particular funding decision may be reconsidered in light of these policies, programme priorities and eligibility criteria;
- (c) Provision by the entity or entities of regular reports to the Conference of the Parties on its funding operations, which is consistent with the requirement for accountability set out in paragraph 1 above; and
- (d) Determination in a predictable and identifiable manner of the amount of funding necessary and available for the implementation of this Convention and the conditions under which that amount shall be periodically reviewed.

4. The Conference of the Parties shall make arrangements to implement the above mentioned provisions at its first session, reviewing and taking into account the interim arrangements referred to in Article 21, paragraph 3,

and shall decide whether these interim arrangements shall be maintained. Within four years thereafter, the Conference of the Parties shall review the financial mechanism and take appropriate measures.

5. The developed country Parties may also provide and developing country Parties avail themselves of, financial resources related to the implementation of the Convention through bilateral, regional and other multilateral channels.

Article 12. Communication of Information Related to Implementation

1. In accordance with Article 4, paragraph 1, each Party shall communicate to the Conference of the Parties, through the secretariat, the following elements of information:

(a) A national inventory of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of all greenhouse gases not controlled by the Montreal Protocol, to the extent its capacities permit, using comparable methodologies to be promoted and agreed upon by the Conference of the Parties;

(b) A general description of steps taken or envisaged by the Party to implement the Convention; and

(c) Any other information that the Party considers relevant to the achievement of the objective of the Convention and suitable for inclusion in its communication, including, if feasible, material relevant for calculations of global emission trends.

2. Each developed country Party and each other Party included in annex I shall incorporate in its communication the following elements of information:

(a) A detailed description of the policies and measures that it has adopted to implement its commitment under Article 4, paragraphs 2(a) and 2(b); and

(b) A specific estimate of the effects that the policies and measures referred to in subparagraph (a) immediately above will have on anthropogenic emissions by its sources and removals by its sinks of greenhouse gases during the period referred to in Article 4, paragraph 2(a).

3. In addition, each developed country Party and each other developed Party included in annex II shall incorporate details of measures taken in accordance with Article 4, paragraphs 3, 4 and 5.

4. Developing country Parties may, on a voluntary basis, propose projects for financing, including specific technologies, materials, equipment, techniques or practices that would be needed to implement such projects, along with, if possible, an estimate of all incremental costs, of the reductions of emissions and increments of removals of greenhouse gases, as well as an estimate of the consequent benefits.

5. Each developed country Party and each other Party included in annex I shall make its initial communication within six months of the entry into force of the Convention for that Party. Each Party not so listed shall make its initial communication within three years of the entry into force of the Convention for that Party, or of the availability of financial resources in accordance with Article 4, paragraph 3. Parties that are least developed countries may make their initial communication at their discretion. The frequency of subsequent communications by all Parties shall be determined by the Conference of the Parties, taking into account the differentiated timetable set by this paragraph.

6. Information communicated by Parties under this Article shall be transmitted by the secretariat as soon as possible to the Conference of the Parties and to any subsidiary bodies concerned. If necessary, the procedures for the communication of information may be further considered by the Conference of the Parties.

7. From its first session, the Conference of the Parties shall arrange for the provision to developing country Parties of technical and financial support, on request, in compiling and communicating information under this Article, as well as in identifying the technical and financial needs associated with proposed projects and response measures under Article 4. Such support may be provided by other Parties, by competent international organizations and by the secretariat, as appropriate.

8. Any group of Parties may, subject to guidelines adopted by the Conference of the Parties, and to prior notification to the Conference of the Parties, make a joint communication in fulfilment of their obligations under this Article, provided that such a communication includes information on the fulfilment by each of these Parties of its individual obligations under the Convention.

9. Information received by the secretariat that is designated by a Party as confidential, in accordance with criteria to be established by the Conference of the Parties, shall be aggregated by the secretariat to protect its confidentiality before being made available to any of the bodies involved in the communication and review of information.

10. Subject to paragraph 9 above, and without prejudice to the ability of any Party to make public its communication at any time, the secretariat shall make communications by Parties under this Article publicly available at the time they are submitted to the Conference of the Parties.

Article 13. Resolution of Questions Regarding Implementation

The Conference of the Parties shall, at its first session, consider the establishment of a multilateral consultative process, available to Parties on their request, for the resolution of questions regarding the implementation of the Convention.

Article 14. Settlement of Disputes

1. In the event of a dispute between any two or more Parties concerning the interpretation or application of the Convention, the Parties concerned shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their own choice.

2. When ratifying, accepting, approving or acceding to the Convention, or at any time thereafter, a Party which is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depository that, in respect of any dispute concerning the interpretation or application of the Convention, it recognizes as compulsory *ipso facto* and without special agreement, in relation to any Party accepting the same obligation:

(a) Submission of the dispute to the International Court of Justice, and/or

(b) Arbitration in accordance with procedures to be adopted by the Conference of the Parties as soon as practicable, in an annex on arbitration.

A Party which is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with the procedures referred to in subparagraph (b) above.

3. A declaration made under paragraph 2 above shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depository.

4. A new declaration, a notice of revocation or the expiry of a declaration shall not in any way affect proceedings pending before the International Court of Justice or the arbitral tribunal, unless the parties to the dispute otherwise agree.

5. Subject to the operation of paragraph 2 above, if after twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the Parties concerned have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 above, the dispute shall be submitted, at the request of any of the parties to the dispute, to conciliation.

6. A conciliation commission shall be created upon the request of one of the parties to the dispute. The commission shall be composed of an equal number of members appointed by each party concerned and a chairman chosen jointly by the members appointed by each party. The commission shall render a recommendatory award, which the parties shall consider in good faith.

7. Additional procedures relating to conciliation shall be adopted by the Conference of the Parties, as soon as practicable, in an annex on conciliation.

8. The provisions of this Article shall apply to any related legal instrument which the Conference of the Parties may adopt, unless the instrument provides otherwise.

Article 15. Amendments to the Convention

1. Any Party may propose amendments to the Convention.

2. Amendments to the Convention shall be adopted at an ordinary session of the Conference of the Parties. The text of any proposed amendment to the Convention shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories to the Convention and, for information, to the Depository.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to the Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. The adopted amendment shall be communicated by the secretariat to the Depository, who shall circulate it to all Parties for their acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depository. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 above shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depository of an instrument of acceptance by at least three-fourths of the Parties to the Convention.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depository its instrument of acceptance of the said amendment.

6. For the purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

Article 16. Adoption and Amendment of Annexes to the Convention

1. Annexes to the Convention shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided, a reference to the Convention constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Without prejudice to the provisions of Article 14, paragraphs 2(b) and 7, such annexes shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

2. Annexes to the Convention shall be proposed and adopted in accordance with the procedure set forth in Article 15, paragraphs 2, 3, and 4.

3. An annex that has been adopted in accordance with paragraph 2 above shall enter into force for all Parties to the Convention six months after the date of the communication by the Depositary to such Parties of the adoption of the annex, except for those Parties that have notified the Depositary, in writing, within that period of their non-acceptance of the annex. The annex shall enter into force for Parties which withdraw their notification of non-acceptance on the ninetieth day after the date on which withdrawal of such notification has been received by the Depositary.

4. The proposal, adoption and entry into force of amendments to annexes to the Convention shall be subject to the same procedure as that for the proposal, adoption and entry into force of annexes to the Convention in accordance with paragraphs 2 and 3 above.

5. If the adoption of an annex or an amendment to an annex involves an amendment to the Convention, that annex or amendment to an annex shall not enter into force until such time as the amendment to the Convention enters into force.

Article 17. Protocols

1. The Conference of the Parties may, at any ordinary session, adopt protocols to the Convention.

2. The text of any proposed protocol shall be communicated to the Parties by the secretariat at least six months before such a session.

3. The requirements for the entry into force of any protocol shall be established by that instrument.

4. Only Parties to the Convention may be Parties to a protocol.

5. Decisions under any protocol shall be taken only by the Parties to the protocol concerned.

Article 18. Right to Vote

1. Each Party to the Convention shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 below.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to the Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 19. Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of the Convention and of protocols adopted in accordance with Article 17.

Article 20. Signature

This Convention shall be open for signature by States Members of the United Nations or of any of its specialized agencies or that are Parties to the Statute of the International Court of Justice and by regional economic integration organizations at Rio de Janeiro, during the United Nations Conference on Environment and Development, and thereafter at United Nations Headquarters in New York from 20 June 1992 to 19 June 1993.

Article 21. Interim Arrangements

1. The secretariat functions referred to in Article 8 will be carried out on an interim basis by the secretariat established by the General Assembly of the United Nations in its resolution 45/212 of 21 December 1990, until the completion of the first session of the Conference of the Parties.

2. The head of the interim secretariat referred to in paragraph 1 above will cooperate closely with the Intergovernmental Panel on Climate Change to ensure that the Panel can respond to the need for objective scientific and technical advice. Other relevant scientific bodies could also be consulted.

3. The Global Environment Facility of the United Nations Development Programme, the United Nations Environment Programme and the International Bank for Reconstruction and Development shall be the international entity entrusted with the operation of the financial mechanism referred to in Article 11 on an interim basis. In this connection, the Global Environment Facility should be appropriately restructured and its membership made universal to enable it to fulfil the requirements of Article 11.

Article 22. Ratification, Acceptance, Approval or Accession

1. The Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and by regional economic integration organizations. It shall be open for accession from the day after the date on which the Convention is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to the Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under the Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to the Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under the Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under the Convention concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by the Convention. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 23. Entry into Force

1. The Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves the Convention or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of the organization.

Article 24. Reservations

No reservations may be made to the Convention.

Article 25. Withdrawal

1. At any time after three years from the date on which the Convention has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from any protocol to which it is a Party.

Article 26. Authentic Texts

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

Done at New York this ninth day of May one thousand nine hundred and ninety-two.

* Titles of articles are included solely to assist the reader.

** This includes policies and measures adopted by regional economic integration organizations.

Annex I

Australia, Austria, Belarus, Belgium, Bulgaria*, Canada, Czechoslovakia*, Denmark, European Community, Estonia*, Finland, France, Germany, Greece, Hungary*, Iceland, Ireland, Italy, Japan, Latvia*, Lithuania*, Luxembourg, Netherlands, New Zealand, Norway, Poland*, Portugal, Romania*, Russian Federation*, Spain,

Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine*, United Kingdom of Great, Britain and Northern Ireland, United States of America.

* Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

Annex II

Australia, Austria, Belgium, Canada, Denmark, European Community, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Japan, Luxembourg, Netherlands, New Zealand, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, United Kingdom of Great, Britain and Northern Ireland, United States of America.